

QUINZENARI AUTONOMISTA

ANY I.

GRANOLLERS 13 MAIG DE 1905

NÚM. 7

La redacció no respón dels treballs firmats.

Los originals no 's retornan.

Redacció y Administració

PLASSA PERPINYÀ, 14

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre. 0'75 ptas.
Número solt 0'15 »

Essent nacionalista l' acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots el catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias relligiosas, políticas y socials.—(Declaració de l a VII Assamblea de la Unió Catalanista.)

Catalanisme-cultura

La causa de Catalunya es causa d' amor; y l' amor que 'ls catalans posan de manifest trevallant per Catalunya pren lo nom de catalanisme.

El desconeixement vergonyós de nostra gloriosa Historia, posa de manifest la dominació de que ha sigut víctima nostra patria y á la que se han doblegat els catalans adormintse al enfront de problemas d' importància, capsal pera l' avenir com es el desconèixer els catalans la historia de llur patria, ignorant pel tant la personalitat que li es propia.

El passat esplendent de Catalunya ha d' encoratjarnos á fer via avant, goitant enrera sols pera pendre exemple d' un passat de llibertat qu' enardirà nostres cors pel treball honrós de fer de nostra patria un poble ab una sola aspiració: la d' expandirse lliurement sense entrebanchs.

La Historia de Catalunya, tant desconeguda, es la que ha de inspirarnos el sentiment gran, de defensar lo que es nostre, lo que de dret nos pertoca, el no admetre desencuadernacions de nostra personalitat, y la que 'ns dirá hont son nostres fronteres, y quin esprit honrat se sentirá exclós de defensar la vera patria, la patria sens aixamplos? Y l' Historia de Catalunya 'ns dirá que 'ls catalans se governaban y en treurém la lògica consecuencia de que tampoch are nece-

ssitém que forasters intervinguin á casa nostre.

Sigui donchs nostra preocupació l' ensenyansa de l' historia de nostre patria y al difundir la cultura á nostre poble, sia el parlar de nostre passat la primera paraula perque no hi hagin ensopits per manca de coneixement expressiu.

Treballém perque 'l catalanisme sia consecuencia de la cultura qu' ha despertat al poble que orgullós de son passat te fé en sas forças pera estatuir un futur esplendent. La cultura entranya las personalitats difinidas.

S. BAVÍ BRACÓNS.

LAS PEDREGADAS EN LO VALLÉS

(Acabament)

LO VENT

Dos son los vents que fant juntar ferm las boiras. Lo principal es la marinada que entra cada dia per allá á las nou del matí, durant fins cap al tart, en los citats mesos, per sas parts S. SE. y SO.: y lo llevant que no te hora ni dias fixos per sa part E.

Degut á la influencia d' aquestos dos vents tot observador compren lo perquè 's forman las pedregadas en los punts citats y no en las vessans de la cordillera S. y E.; quals montanyas principals son: Sant Pere Marti, Tibidabo, Serra Baró, Pi Candeler, Castell Ruf, Sant Miquel y Séllechs: dat que ahont dirigei-

xen ab sa forsa los núvols es envers la cordillera de NE. N. NO. y O.; que com ja havem descrit, es ahont apilan las boiras, transformantse en núvols tempestuosos en los quins si produeix la pedra.

Posats los núvols tempestuosos en acció es tan gran lo desequilibri termométrich que ocasionan, com veurém al descriurer lo calórich, que cuasi sempre intervienen també lo vent del N. tramontana; y lo del O. ponent haventhi una forta lluyta, tot sovint, entre los quatre: S. E. N. y O. que fent cambiar los citats núvols de direcció, avegadas per segons, com si estessin sotmesos á forsas boijas, esbojarradas com ho demostran los pinells y los rems de pedra que forman ánguls més ó menys aguts en totas direccions. Es en aquets cassos quan en alguns dias va cayent y forman pedra en la cara vallessana de la cordillera S. E. y en los termes que están al seu redcs y proximitat y en una paraula en tots los indrets del Vallés.

LA ELECTRICITAT

La electricitat es un gran factor en lo fenomen de que anem ocupantnos. Prové en lo Vallés del que naturalment hi ha en la atmósfera, la que hi envia lo vapor d' aigua del seu terror, vegetació y la que hi arrastran los vents, principalment la marinada y llevant.

LO CALORICH

Ab las quatre causas descritas fins aqui tenim que las dugas, vent y montanyas, son com accidentals; pero las altres dos vapor d' aigua y electricitat, junt ab la que anem á ocuparnos son essencials.

Sens aigua, electricitat y calórich no

's podria formar pedra: de consegüent no podria haberhi pedregadas.

Y que son lo que acabem de dir aquests tres factors no hi ha més que pujar ab la física al pensament atmosfera amunt, ficarnos dins d' un núvol tempestuós, ferli l' autopsia, y, siguido fisich que sigui, no hi trovarà en son sí més que los tres cassos citats.

Los nimbus posats en dos ó més *capas horizontals paralelas* separats los uns dels altres, ab més ó menys distracció, electricisats ab electricitat d' un mateix nom, positiu ó negatiu: cayent gotas d' aigua del de sobre al de sota, per estar electricisadas per igual electricitat son rebutidas de abaix á dalt, per la mateixa rahó y per son pes de gravetat son retornadas al nimbus d' abaix: durant aquestes pujadas y baixadas tant com *resistencia eléctrica y cohesió* te lo de abaix.

Durant aquest fenomen atractiu y repulssiu se n' hi desenrotllan dos més: la baixa temperatura de *zero y sota zero*, y de consegüent la *solidificació* de l' aigua en figura esférica á la que se li dona lo nom de pedra.

¿Quin es lo medi més eficaç pera lliurnos de tal meteor?

Fundantnos en lo fins aquí descrit, dos medis trovem poden donarnos lo resultat que tan desitjem de lliurnos de tant perjudicial meteor.

Lo primer es *neutralisar la electricitat* per los medis proposats *bosch alt y para-llams*.

Lo segón es desfer la *cohesió* dels núvols, principalment del inferior, lo que s' alcança ja per medi de l' *artilleria contra las pedregadas*, valentse de *canons, morters ó cohets*.

D' aquestos dos medis assegurem que lo segón es més eficaç per los bons resultats que dona á tot arreu ahont s' aplica: havent ja vist y observat la major part de vallesans com s' engrunan, atomisan los núvols tempestuosos al haver enjogat los corresponents tirs ó explotat los cohets ó bombas al mitj d' ells: atés que s' usan aquestos en diferents punts del Vallés.

Afirman totas las personas imparcials que sempre que hi ha hagut perill sort s' ha tinget d' ells, lliurant la rodalia que que defensen y moltes vegadas fins més enllá.

No tenim, donchs, necessitat de fer citas de los resultats satisfactoris en nacions mes ó menys llunyanas; las tenim dins Catalunya y en particular en la comarca del Vallés; sols falta que tots els pagesos vallesans cuitin á instalar un medi ó altre de la dita artilleria en la corresponent distancia pera poguer dir dins poch temps y per tot arreu: **¡Estém lliures de pedregadas!!**

VIGENTS PLANTADA Y FONOLLEDA.
Mollet del Vallés, Abril de 1905.

L' IMPOST DE CONSUMS

(Acabament)

Ara be; dats los inconvenients d' aquest impost, cal preguntarse: ¿Pot suprimirse? ¿Admet substitució?

Está clar que, en termes absoluts, pot afirmarse la possibilitat de suprimirlo, pro las exigencias de la realitat fan que

la seva supressió porti com conseqüencia inevitable l' establiment de un nou impost que proporcioni á 'ls organismes públichs ingressos equivalents á n' els que avuy reportan los consums al Estat mediant l' impost, y al Municipi mediant lo recárrech fins á un 100 per 100 que la ley l' hi permet establir.

¿Cóm se podria substituir, donchs?

Si se 'l substitueix ab alguna altra contribució directa ó indirecta, lo nou impost tardará més ó menys á difundirse, pro finalment també pesarà especialment sobre 'l pobre, y pesarà sobre 'l pobre en virtut de lo que se 'n diu la difusió del impost. S' entén per difusió ó repercusió del impost la propietat en virtut de la que las contribucions, exte- nentse, afectan á tothom, van á pesar sobre personas que no son lo contribuent immediat. Totas las contribucions se difundeixen, com s' extén la llum, com se propagan las ondas sonoras, com l' agitació produhida per una pedra cayguda sobre 'l centre d' un estany se fa extensiva á tota l' aygua que l' estany conté. L' impost sempre 's difundeix, directament en las contribucions indirectes, indirectament en las directas; per exemple: lo propietari rural á qui aumentin la contribució territorial (directa) no apujará immediatament lo preu dels seus productes; en cambi 'l taberner á qui aumentin los drets de consums (indirecta) carregará desseguida sobre 'l preu corrent, l' augment que per ell representa la nova cuota contributiva. Si, donchs, totas las contribucions obligatorias se difundeixen sempre, no val la pena de preocuparse per suprimir l' impost de consums y carregarlo sobre l' inquilinat, per exemple.

Podria substituirse l' impost de consums de la següent manera: Obtenint recursos de la imposició de contribucions sobre necessitats ficticias, necessitats que nosaltres mateixos nos hem creat, y que avuy están extensas de tal manera que poden considerarse generals.

En aquest sentit podria decretarse 'l lliure cultiu del tabaco, fent obligatoria per la companyia arrendataria la compra dels tabacos peninsulars, y gravant lo tabaco venut ab un impost reduhit al principi pro que aumentés continuament fins al punt que prometessin las justas ganancias que del conreu han d' obtenir los productors de la fulla, y la companyia elaboradora. Lo preu de tota mena de tabacos podria aumentarse prudencialment.

Aumentar l' impost sobre entradas y localitats de teatres, frontons, plassas de toros, cinematógrafos y altres espectacles.

Y en últim terme, si necessari fos, posar forts tributs sobre alguns jochs que, sense tenir la condició de atsarosos ó aleatoris, están molt subjectes á la sort, y son ocasió de que 's girin entre 'ls jugadors quantitats considerables. Dit im-

post no significaría sancionar una immoralitat, que no existeix (que d' existir no s' acaba perque se la amagui) y que sempre seria molt inferior á la suprema immoralitat á arreballar al pobre un bossí del pa que ha de nudrirlo.

Aquest impost reuniria las condicions senyaladas á una bona contribució, y no faria com la de consums que vol aumentar la suma estrangolant las unitats que han d' integrarla.

Alashoras, suprimint l' impost de consums, los ajuntaments haurian de renunciar al recárrech que, per igual concepte, 'ls permet establir la ley, y que las corporacions locals poden actualment excusar, ja que no justificar, ab los gastos que 'ls hi reporta la recaudació de lo que l' Estat los hi exigeix.

Substituir, donchs, l' impost que pesa sobre determinats articles de menjar, beurer y cremar, per los rendiments de novas contribucions voluntarias, seria solucionar l' apremiant problema dels consums, y, en part, del més general de las subsistencias.

Si l' Estat no 's considerés capás d' obtenir ab los nous impostos ingressos equivalents als que 'ls consums li rendeixen, que concertés ab cada un dels municipis lo cupo ó quantitat que l' hi fes menester, y aixís donará satisfacció á la justicia, y ocasió á que 'ls pobles que siguin capassos de governarse puguessin demostrarho que sabrian regirse acertadament lo dia en que se 'ls reconeixi lo que 's son dret y la seva rahó de ser, la facultat de obrar ab entera llibertat per tot lo que 'ls interessa exclussivament, la seva autonomia.

JOSEPH COMA.

ESPIGOLANT

Copiém del periódich catalanista *La Renaixensa*:

«**INVASIÓ.**—Desde Madrid plourá dintre de poch sobre las *provincias* tot un aixám de *aspirantes al Notariado*, que n' hi ha prou llegint los noms dels que forman *el cuerpo*, pera veure 'l pervindre que 'ns espera á Catalunya. Es una nova especie de *vamporoides burocrática* que xuclará lo que podrà dels conreus de nostra terra. Vegém alguns dels noms, aixís presos al engrós de tal familia. Torbar, Toral, Urios, Nacasio, Barrueta, Arvicun, Aranda, Bedoya, Serrano, Arrenal, Trevijano, Ocampo, Pajares, Barbazza, Corchón, Haro, Castro, Ochoa, Pozuelo, del Prado, Lorente, Miranda, Cifuentes, Larrubia, Arango, Prieto, Conora, Ramos, Escribano, Acevedo, Echerisque, Manteca, Espinosa, Valenzuela, Carvajal, Rojas, Mancebo, Lozano, Barroso, León, Blanco, Caballero, Villalobos, Gimeno, Alonso, Murillo, Moreno, Labrador, Góngora, Guijarro, Ibá-

ñez, Peláez, Álvarez, Hernández, Rodríguez, Ruíz, Sánchez, Bermúdez, Vélez, González, Pérez, Suárez y altres noms acabats en *zeta*, total 252 aspirants; entre aquests sols hi figuren escassament una vintena de noms catalans. Tota aqueixa gent es de suposar que coneix las costums y drets de Catalunya com los de la Xina; per lo tant, hi ha que preparar-se à veure com maltractaran nostre modo de ser juridich, si Deu no hi posa remey. Tot sia per la *unidas*... Amen.»

Are m' explico el perquè 'l nostre *paternal* Govern ha suprimit de Catalunya l' adjudicació per las oposicions de las plassas vacants de Notaris, trasplantant-las à Madrid. 'S veu que 's tracta de donar *colocación ó empleo* à molts que degueren quedar cessants ab la perdua de las Colonias.

D' aquí uns quants anys tindrem la *satisfacció* de contar à Catalunya ab un nou *empleado oficial*, el Notari. Anirà à la *oficina* un pagés de l' alta montanya ab l' intent de fer una escriptura. *¿Qué quiere usted?* li dirà 'l notari ó un seu ajudant ab cara avinagrada.—Vinch à fer el traspàs d' unas terras que 'm va deixar l' onclu.—*Cómo, cómo dice?... Trampàs de unas tierras que le dejó... quién?*—L' onclu, en Jordi de can Fonoll.—*Ya, el tío de casa Fonol, caramba que nombres tienen Vdes. ¿Cómo se llama V.?*—Pau Reig.—*Pablo Rech. Bueno.* Y aixís per l' istil. L' espectacle serà divertit, y las escripturas també.

* *

Diu el periòdich *Las Noticias* en la secció de «Políticas» del 3 del present:

«Con el título de *Entrapelia republicana*, un colega liberal, muy liberal de Madrid, pone à la cabeza del manifiesto de los republicanos, las siguientes lineas: «No encontramos título más adecuado. Habiendo convenido con la aprobación tácita de *Azorin*, en que *eutrapelia* significa *tomadura de pelo* ó algo semejante (en català en dihem un *aixech*) ¿qué otra palabra podría expresar mejor el sentido del documento que vamos à reproducir y hasta la intención de los respetables varones que lo suscriben?» Hablar los republicanos à estas alturas de llevar su protesta à la pública, donde tan acreditada tienen la prudencia, y, sobre todo, amenazar con la revolución, es cosa que sólo puede tolerarse como una broma inocentísima, como un divertido entretenimiento, en suma, como una *eutropelia* azorinesca. Lean, lean nuestros lectores esta proclama incendiaria que ha redactado el terrible demogogo señor Azcarate y que firman espíritus tan revolucionarios y resueltos à todo como Gil y Morte, Rodriguez (don Constantino), Zulueta, Labra, Picón, Ortega y Trevijano.

Si el Gobierno del Sr. Villaverde no tuviera enfrente más que à estos señores, y la monarquía no hubiera de luchar con mas dificultades que las que

ellos les proporcionarán, por escrito, y siempre al amparo de la inmunidad parlamentaria, el primero se eternizaria en el poder, y las instituciones actuales podrían considerarse las más felices de la tierra.

Sin embargo, puede que nos equivoquemos y ahora vaya de veras. Por lo menos anuncian su propósito de ir à la plaza pública. ¡Con tal de que no sea à la hora de la compra!...»

Atiza, que diria una sangonera *pur sang*. ¡Y jo que 'm creya que aixó de la protesta era cosa formal y seria! Sort que aquesta dutxa m' ha refrescat la clepsa. Ja tenia rahó aquell que deya *ver y creer*. D' aquí endevantno crech ah res.

CARAMBA.

UNA MINA

Si 'ns queixem es per costum, si plorém es sols per ganas, si las terras catalanas son arreu una font d' or.
¿Qui te cor per compláurer nostras penas si son d' or nostras cadenas y brillants la nostra llum?

El comers es un *flón*, las industrias, *una mina*; aquí ningú s' amòhina per guanyarse 'l seu jornal. Ya no cal rumiar per la pesseta, trevallant sols mitj' horeta Som lo mes felis del mon.

¿Y encare dirán que hi ha gent pobra dintre d' Espanya? Si per cás que 's donguin manya y à Catalunya s' es dit. Au, dalit ¿qué hi feu à la vostra terra gent del poblè, de la terra de Castella y mes enllà?

Sens dubte aixís ho entent el Govern que 'ns estima puig tot sovint ens *arrima* caravanas, professons de minyons Ab noms d' *investigadores, aspirantes, inspectores, delegados* y altre gent.

Y aixís logran al instant els inventors dels projectes ab un medi, dos objectes igualment bons y sublím: Els abíms de miseria, airosos treuhen ells van be, y Aquí... ja ho veuhen. Y ens aném *civilisant*.

OLI D' ARUGA.

D' AQUÍ Y D' ALLÀ

Del periòdich catalanista *Juventut* del 4 del present, trayém la següent importantíssima noticia: «La Comissió Executiva de la Festa Nacional Catalana 'ns envia la següent comunicació perà ésser insertada en aquestas planas: «Reunits la vetlla del 2 de Janer els delegats de totas las Asociacions Autonomistas en Assamblea. acordaren celebrar enguany la primera festa Nacional

Catalana 'l matí de la diada del Corpus, en remembransa del Corpus de Sang de 1640, nomenant una Comissió Executiva, que representés totas las tendencias y modalitats, sens excepció, del Nacionalisme Català. «A continuació inserta las bases y condicions d' aquesta festa, ab set articles ó paragrafs que abarcan de la lletra A fins à la G. Firma la comunicació, el secretari de la Comissió Organisadora, individuo de la Associació de lectura Catalana, En Frederich Barceló.

Cap al tart del dimecres passat 10 del corrent, va morir à la edat de 19 anys el fill del nostre amich Sr. Gual, propietari de la tenda coneguda per *can Xarulo*. Una malaltia llarga y penosa de més d' un any ha precedit à la seva mort, que ha omplert de dol la casa d' una familia honrada, y 'l cor d' uns páres aymants y apassionats. Al fer pública la seva desgracia li desitjém la necessaria resignació pera soportarla, y l' acompanyém en son greu sentiment.

També deixá d' existir en aqueixa Vila, el día 6 del corrent, després de rápida malaltia, el conegut Notari D. Joan F. Alesán. A l' enterro, que 's verificá 'l diumenge à la tarde, hi assistí una concurrencia extraordinaria, patent demostració de las moltas simpatías ab que contava 'l finat.

El Sr. Alesán fou en vida un Notari model, persona honradíssima de gran il·lustració y d' afable tracte. (D. E. P.)

El divendres passat à la tarde va venir à pèndrer possessió del càrrech el nou rector d' aquesta Parroquia Sr. de Viada. L' acompanyaban els canonges Srs. Cassañas y Pibernat. Va ser rebut à l' estació per las Autoritats d' aquesta Vila, celebrant després la vinguda ab un refresch à la Fonda d' Espanya.

Hem rebut un atent ofici-invitiació del Concell Directiu de la «Associació Artística Catalanista» del Poble Nou, adherida à la «Unió Catalanista», pera que assistíssim ó enviéssim representació ó adhesió al Acte inaugural del hostatje social de la mateixa, que tingué lloch el passat dissapte 6 de Maig. JUNY hi enviá ab molt gust la seva adhesió.

La sequía en España y sus causas se titula una obreta del il·lustrat astròlech y astrónom D. Dionís Puig. En el vinent número dirém quelcom de la mateixa.

S' ens diu que probablement de demà en vuit, s' estrenará en el saló teatre de la societat «La Alhambra» el celebrat drama catalá *Pau Claris*.

La calamarsada del dilluns passat ha refrescat bastant la temperatura. Las plujas d' aquets últims días han beneficiat molt als sembrats. Malgrat aixó els pagesos 's queixan encara de que no hi ha gayre sahó.

En la primera columna de la plana n.º 3, ratlla 11 del passat número, s' hi llegia *foch* debent dir *frech*.

SECCIÓ D' ANUNCIS

LA MONTSERRATINA

COTILLES DE TOTA MENA CARRER DE BARCELONA, 13
GRANOLLERS

Se facilitan MOTORS DE GAS
 REPRESENTACIÓ
 de las modernas ESTUFAS DE GAS
 "Clamont"

Com prova convincent de ser la ESTUFA mes HIGIÉNICA y ECONOMICA que 's coneix pera la calefacció, sols cal dir que en las casas de maternitat de Inglaterra, Fransa y Espanya, se usa pera escalfar las incubadoras dels nens nascuts ans del temps, quins organs respiratoris son tant delicats.

CEBRIÀ BAUTISTA VERT. -- Fàbrica del gas
GRANOLLERS

L' Aixarop FINA
BROMURAT

Remei segur pera la curació de las malalties NERVIO-SAS y DEL PAHIDOR.

Premiat en la Exposició Universal de Barcelona de 1888, y aprovat per la Real Academia de Medicina y Cirurgia de Barcelona.

SE VEN A GRANOLLERS:
Plassa del Bestiar, 49, Farmacia

A OLOT:
Farmacia y drogueria de J. Cardelús

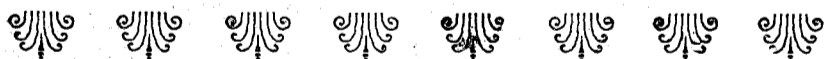
IMPRESPTA

D' EN

FRANCISCO CUCURELLA

CARRER DE CORRÓ, 9.--GRANOLLERS

Impresions de tota mena - Preus econòmichs

DISPONIBLE

JUNY

QUINZENARI AUTONOMISTA

Preu de subscripció, tres rals trimestre. -- Número solt, 15 céntims.

Anuncis á preus convinguts